

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 2Cdo/103/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5617206704
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:5617206704.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O. H., bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. Jiřím Martausom, advokátom, so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Ul. 1. mája 113/19, proti žalovaným 1/ E. P., bývajúcemu v P., 2/ C. P., bývajúcej v P., obaja zastúpení JUDr. Miloslavom Hrickom, advokátom, so sídlom v Liptovskom Mikuláši, Ul. 1. mája 709, o odstránenie stavieb a vydanie časti nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 6C/31/2017, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. septembra 2020 sp. zn. 6Co/266/2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 23. júla 2019 č. k. 6C/31/2017-186 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť v lehote jedného mesiaca odstrániť časti stavby pletivového plota na kovových stĺpikoch, zasahujúcich do pozemku parcely C-KN č. 96/3, trvalé trávne porasty o výmere 1151 m² a parcely C-KN č. 107/6, orná pôda o výmere 73 m², v kat. úz. C., zapísaným v katastri nehnuteľností Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálneho odboru v liste vlastníctva č. XXX, pre kat. úz. C., obec P., okres A., ktorá stavba pletivového plota je v zameraní skutkového stavu oplotenia č. 42/2018, vyhotoveného spoločnosťou Geodet - Liptov, s. r. o., Ivachnová 181, IČO: 44 523 106 dňa 28.05.2018, znázornená červenými čiarami (výrok I.). Súčasne žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť v lehote jedného mesiaca odstrániť z pozemku parcely C-KN č. 96/3, zapísaného na liste vlastníctva č. XXX pre kat. úz. C., obec P., okres A., studňu, spolu s drevenou stavbou bez súpisného čísla, postavenou nad ňou (výrok II.). Ďalej uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť v lehote jedného mesiaca vydať časti pozemkov parcely C-KN č. 96/3 o výmere 244 m² a parcely C-KN č. 107/6 o výmere 22 m², zapísané v liste vlastníctva č. XXX pre kat. úz. C., obec P., okres A., ktoré bezprostredne susedia s pozemkami parc. č. C-KN 103/1, C-KN 103/7, C-KN 104/2 a C-KN 107/1, kat. úz. C., a ktorých hranice sú v zameraní skutkového stavu oplotenia č. 42/2018 z 28.05.2018 znázornené červenou farbou (výrok III.). Žalobcovi priznal proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov rozhodne po právoplatnosti rozsudku súdny úradník osobitným uznesením (výrok IV.).

1.1. Po právnej stránke vec posúdil podľa § 126 ods. 1, § 132, § 134 ods. 1, 2, § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná. Z jeho dôvodov vyplýva, že spor medzi stranami je o priebeh vlastníckej hranice medzi parcelami KN-C č. 96/3 a KN-C č. 107/6 vo vlastníctve žalobcu a parcelou KN-C č. 103/7 vlastnícky patriacej žalovanej 2/. Súčasne žalovaní tvrdili, že vlastníctvo k zabratej časti pozemku z parcely č. 96/3 v rozsahu 244 m² a z parcely č. 107/6 v rozsahu 22 m² tak, ako je to zakreslené v zameraní skutkového stavu oplotenia vypracovaného Geodet - Liptov, s. r. o. dňa 27.09.2016 (červenou čiarou, ďalej len „zameranie oplotenia“) nadobudli vydržaním. Nebolo sporné, že na tejto zabratej časti nehnuteľnosti žalovaní vybudovali pletivé oplotenie a studňu s drevenou stavbou bez súpisného čísla. Vykonaným dokazovaním bolo zistené, že žalobca je zapísaný na LV č. XXX pre kat. úz. C., obec P., okres A., ako výlučný vlastník parcely č. 96/3, trvalé trávne porasty

o výmere 1151 m² a parcely č. 107/6, orná pôda o výmere 73 m². Titulom nadobudnutia vlastníckeho práva je darovacia zmluva, ktorej vklad bol povolený dňa 20.10.2016. Tieto nehnuteľnosti nadobudol od svojej matky W. H., pričom pred ňou tieto pozemky užívala jeho stará matka P. G. a jej rodičia. Žalovaná 2/ je výlučnou vlastníčkou parcely č. 103/7, trvalé trávne porasty o výmere 1671 m², zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. C., obec P., okres A. titulom darovacej zmluvy z 19.04.2012 od svojej matky. Podľa tvrdenia žalovanej 2/ tento pozemok predtým užívali G. - jej starí rodičia z otcovej strany.

1.2. V konaní bolo ďalej preukázané, že oplotenie spornej časti pozemku vybudoval žalovaný 1/, ale nebolo preukázané, kedy k tomu presne došlo. Žalovaný 1/ tvrdil, že oplotenie vybudoval v roku 2009, z výpovedí svedkov mala byť sporná časť plotu zhotovená pred dvoma až šiestimi rokmi. Záver súdu prvej inštancie, že žalovaní 1/ a 2/ nepochybne vybudovaním časti plotu a postavením studne zasiahli do pozemku parcela č. 96/3 a č. 107/6 vyznačené v zameraní oplotenia červenou farbou vychádzal zo stanoviska katastrálneho odboru Okresného úradu Liptovský Mikuláš. Týmto mal súd preukázaný priebeh hranice medzi parcelami č. 103/7 a parcelami č. 96/3 a č. 107/6.

1.3. Zo stanoviska katastrálneho úradu k priebehu hranice vyplynulo, že súčasná hranica medzi parcelou žalovanej č. 103/7 a parcelami žalobcu č. 96/3 a č. 107/6, bola zakreslená na základe nového THM, ktoré prebehlo v roku 1981 - 1984. Následne sa vykonalo samotné zameranie za účasti vlastníkov a iných oprávnených osôb. V záverečnom protokole THM z 10.12.1982 bolo uvedené, že všetci zúčastnení zástupcovia poľnohospodárskych závodov a vlastníci s hranicami súhlasili a operát THM v kat. úz. C. sa dňa 28.09.1984 vyhlásil za platný a bol následne prevzatý do katastra nehnuteľností. Okresný úrad Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor, preto po prešetrení dospel k záveru, že hranice uvedených parciel boli zakreslené v súlade so schváleným THM. Svedkovia súčasne potvrdili, že medza, ktorá mala oddeľovať parcely, bola zarastená krovínami.

1.4. Vzhľadom na vznesenú hmotnoprávnu námietku súd skúmal, či žalovaní 1/ a 2/, prípadne ich právni predchodcovia, nadobudli k spornej časti pozemku vlastníctvo vydržaním. Vypočutím svedkov na ohliadke dňa 17.10.2018 bolo nesporne zistené, že pozemok, ktorý v súčasnom období vlastnícky patrí žalobcovi, v minulosti užíval p. U.. Aj keď výpovede svedkov sa líšili v označení hranice, po ktorú p. U. pozemok užíval, z odpovede katastrálneho odboru Okresného úradu Liptovský Mikuláš z 05.06.2019 vyplýva, že práve p. U. potvrdil dňa 30.07.1982 lomové body medzi jeho pozemkom a susediacim pozemkom. V tom čase spornú časť pozemku užívalo Poľnohospodárske družstvo Kvačany, ktoré takisto potvrdilo lomové body priebehu hranice v rámci THM. Svedkovia potvrdili, že „medza“, ktorá mala oddeľovať parcely (teraz vlastnícky patriace žalobcovi a žalovanej 2/), bola zarastená krovínami - podľa svedkyne L. C., do šírky 4 metrov. Takisto svedok C. P. potvrdil, že keď pomáhal žalovanému 1/ stavať plot na severnej časti, medza bola zarastená vrbami, ktoré neskôr žalovaný 1/ vyrúbal. Aj svedkyňa L. C. uviedla, že žalovaní užívali plot po „kriaky“ s tým, že v tom čase plot končil „hrdzavými stĺpkami“ - časťou plotu, ktorý žalovaný 2/ vybudoval po roku 1983. Sám žalovaný 1/ pritom vo výpovedi dňa 27.09.2018 uviedol, že medza, podľa neho „patrí obci a nie žalobcovi“ a svedok D. P. uviedol, že táto medza v minulosti slúžila na odvádzanie vody z pozemkov.

1.5. Vzhľadom na uvedené výpovede žalovaného 1/ a svedkov mal súd preukázané, že po založení poľnohospodárskeho družstva pozemky neboli oplotené, užívalo ich družstvo v celosti. Pred založením poľnohospodárskeho družstva uvedená hranica pozemkov nemohla končiť na hranici medze v mieste, kde sa zvažuje dole, ale vyššie, pretože medza rozdeľovala intravilán a extravilán obce a slúžila na odvádzanie vody z týchto pozemkov, nakoľko sa jedná o svahovitý terén. Žalovaní vyhotovili najskôr plot zo severnej strany, ktorý končil nad medzou, ktorá tvorila prirodzenú hranicu medzi intravilánom a extravilánom obce. Neskôr (pred 2 - 6 rokmi) žalovaný 1/ vyrúbal kroviny, ktorými bol vrch medze zarastený a následne túto časť pozemku oplotil a vybudoval studňu. Pokiaľ žalovaní odôvodňovali vybudovanie oplotenia spornej časti pozemku výmerou PKV parcely č. 476/1, súd poukázal na to, že Pozemková kniha nikdy neručila za výmeru pozemkov. Skutočnosť, že žalovaní si boli vedomí toho, že hranica pozemkov je sporná, potvrdzuje aj geometrický plán z 10.03.2009, ktorý na žiadosť žalovaných vypracoval Q. Z.. Vzhľadom na právnu úpravu ustanovenia § 134 OZ, žalovaní nemohli nadobudnúť vlastníctvo k spornej časti pozemku vydržaním do 31.12.1992 a ani neskôr.

1.6. Dôvodmi, pre ktoré súd neprihliadol na návrh žalovaných na vypracovanie geometrického plánu na preskúmanie správnosti priebehu hranice, boli okrem sudcovskej koncentrácie tie, že žalovaní od samého počiatku namietali priebeh hranice, tvrdili, že hranica medzi pozemkom patriacim žalobcovi a žalovanej 2/ bola v minulosti v jednej rovine, za týmto účelom súd aj konanie prerušil. O prešetrení priebehu hranice zaslal Okresný úrad Liptovský Mikuláš, odbor katastrálny žalovanej odpoveď. Ak sa s týmto stanoviskom žalovaní nestotožnili, mali dostatočný časový priestor na predloženie súkromného geometrického plánu. Ohliadkou na mieste samom súd zistil, že plot, ako aj studňa, sú stavbami v zmysle ustanovenia § 43 ods. 1 písm. a/ stavebného zákona. Na tomto základe mal preukázanú dôvodnosť

žaloby, neoprávnený zásah do vlastníckeho práva žalobcu, preto v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 OZ uložil žalovaným povinnosť vydať žalobcovi zabratú časť pozemku, nakoľko oplotenie vyznačené v zameraní oplotenia červenou farbou, ako aj studňa, sú stavbami, ktoré boli vybudované na pozemku žalobcu. V súlade s ustanovením § 135c ods. 1 OZ uložil žalovaným tieto stavby odstrániť. Na splnenie tejto povinnosti im poskytol lehotu jedného mesiaca, ktorú považoval za dostatočne dlhú. Na rozhodnutie o trovách konania aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1, 2 CSP a žalobcovi ako úspešnej strane sporu priznal plnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 28. septembra 2020 sp. zn. 6Co/266/2019 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd dodal, že sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

2.2. Reagujúc na odvolacie námietky žalovaných 1/ a 2/, ktorí tvrdili, že parcela CKN č. 103 mala spoločnú hranicu s parcelou CKN č. 96, a hranice boli zamerané tak, ako boli pozemky skutočne užívané, keď juhovýchodná hranica CKN parcely č. 103 bola vymedzená medzou odvolací súd uviedol, že spochybňovanie vyjadrenia katastra k priebehu spoločnej hranice vyznieva nelogicky, keď stále ide o tú istú spoločnú hranicu vymedzenú na základe technicko-hospodárskeho merania vnesenú do katastra, ale v súčasnosti medzi aktuálne označenými pozemkami KNC č. 103/7, KNC č. 96/3 a KNC č. 107/. Z obsahu správy správneho orgánu o priebehu hranice vyplýva, že v záverečnom protokole THM z 10.12.1982 zúčastnení zástupcovia poľnohospodárskych závodov a vlastníci s hranicami súhlasili a operát v kat. úz. C. z 28.09.1982 bol vyhlásený za platný a prevzatý do katastra nehnuteľností. Z údajov katastra vychádza aj zameranie oplotenia. Žalovaní v tomto smere nepredložili súdu žiadny dôkaz, ktorým by takto stanovený priebeh hranice dôvodne spochybnili.

2.3. Ďalej odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie sa správne vysporiadal aj s hmotnoprávnou námietkou vydržania spornej časti pozemkov. Žalovaní sa v konaní bránili tým, že spornú časť pozemkov, na ktorej postavili studňu a plot, vydržali už ich právni predchodcovia, a to v presvedčení, že takto užívaný pozemok zodpovedá aj výmere pôvodnej Pkn parcely č. 476/1 a v užívaní im nikto nebránil. Avšak posúdenie skutočnosti, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Z hľadiska dobromyseľnosti držby ako podmienky nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním je právne relevantnou len tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu (prípadne aj domnelého - putatívneho) nadobudnutia vlastníctva. Dlhodobá držba nehnuteľnosti právnymi predchodcami žalovaných bez toho, že by bola preukázaná skutočnosť, ktorá mohla v nich vyvolať presvedčenie, že sa stali vlastníkmi nehnuteľnosti nepostačuje pre ustálenie splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním (napr. rozsudok NS SR z 30. marca 2011, sp. zn. 3 Cdo 12/2010).

2.4. Odvolacie námietky žalovaných k spôsobu vyhodnotenia dokazovania okresným súdom krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné, keďže prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, z akých dôvodov žalobe žalobcu vyhovel a ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých ostatných vykonaných dôkazov. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním výslovne nenapadnutý, ale od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok o trovách prvoinštančného konania, ktorý plne zodpovedá procesnému úspechu strán v konaní a zákonným ustanoveniam v ňom uvedeným.

2.5. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobcovi ako úspešnej procesnej strane nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % proti žalovaným, ktorí vo veci úspech nemali. Zároveň vyslovil, že o výške náhrady trov (aj odvolacieho) konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti rozsudku krajského súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keď rozhodujúcou otázkou, ktorá mala vplyv na posúdenie obrany žalovaných

bola otázka : „či na držbu nehnuteľnosti a jej oprávnenosť majú vplyv prírodné podmienky v danom mieste a čase“.

3.1. Táto otázka sa prejavila v rozhodnutí okresného súdu a naň nadväzujúceho rozhodnutia krajského súdu v dvoch úvahách. Prvou, bola úvaha o vplyve porastu na pozemku na existenciu držby a druhou, úvaha o tom, či existencia prírodnej hranice mohla zakladať ospravedliteľný skutkový omyl držiteľa. Teda, či mohla byť skutočnosťou, na základe ktorej sa držiteľ odôvodnene domnieval, že mu pozemok patrí. Prvý okresný súd popísal v bode 17. odôvodnenia rozsudku. V podstate uviedol, že medza, ktorá mala oddeľovať sporné parcely, bola zarastená krovinami. Kroviny boli faktorom, pre ktorý nemohli mať dovolatelia, resp. ich právni predchodcovia parcelu v držbe až po vrch medze. Pri druhej úvahe okresný súd poukázal v podstate na to, že dobrej viere dovolateľov nesvedčí výmera ich pozemku, na ktorú sa odvolávali, pretože ide o výmeru podľa pozemkovej knihy, ktorá nikdy neručila za výmeru pozemkov. Krajský súd sa s právnym názorom okresného súdu v celom rozsahu stotožnil. A k druhej úvahe (vplyv prírodných pomerov na dobrú vieru držiteľa) doplnil, že nebola preukázaná skutočnosť, na základe ktorej dovolatelia alebo ich právni predchodcovia nadobudli presvedčenie, že im pozemok patrí. Dovolatelia konštatovali, že v oboch smeroch sú tieto úvahy nesprávne a sú názoru, že to, že sporná časť parcely bola zarastená krovinami, nemá na držbu žiaden vplyv. Držba nie je totožná s užívaním a medza ako prirodzená hranica medzi pozemkami, od existencie ktorej dovolatelia odvodzujú svoju dobrú vieru, tvorila hranicu držby. Na to nemá vplyv ani to, že dovolatelia a ich právni predchodcovia nemohli porastenú časť pozemku kvôli porastu užívať (obrať). Bez ohľadu na výmeru pozemkov vedenú v pozemkovej knihe, pozemok žalovaných tvoril jeden celok až po hranicu (medzu). To, že takáto medza existovala v prírode/teréne sama, zakladalo ospravedliteľný skutkový omyl. Navrhli napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť súdu druhej inštancie na ďalšie konanie a zároveň rozhodnúť o trovách dovolacieho konania. Dovolatelia navrhli aj odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP s jeho odôvodnením.

4. Podľa § 444 ods. 1 CSP, dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

5. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 144/2019 alebo 2 Cdo 91/2021, ktoré prešlo aj testom ústavnosti, viď IV. ÚS 578/2022, sp. zn. 4 SŽ 165/95).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

10. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

11. Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

12. Žalovaní 1/ a 2/ položili otázku: „či na držbu nehnuteľnosti a jej oprávnenosť majú vplyv prírodné podmienky v danom mieste a čase“.

13. Ako už bolo uvedené, z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (por. sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 27/2019, 4 Cdo 172/2017, 4 Cdo 148/2018). Tento záver dovolacieho súdu podporuje aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 01. februára 2018 sp. zn. IV. ÚS 83/2018 a to, že trovy konania musia byť účelne vynaložené a účelnosť je podmienkou ich priznania. Ak táto podmienka bola splnená je vecou úvahy súdu (diskrécie), ktorá však musí byť vždy primerane odôvodnená.

14. Dovolací súd poukazuje aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len ústavný súd) zo 14. apríla 2022 sp. zn. I. ÚS 215/2022-15, ktorý uviedol, že: „k odmietnutiu dovolania pre nesplnenie náležitostí zadefinovania dôvodu prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku, ústavný súd považuje za potrebné dodať, že aj keď jeho súčasná judikatúra uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“ Sťažovateľ, resp. jeho advokát „preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky.“ (I. ÚS 115/2020).“

15. Vo svetle horeuvedeného sa dovolací súd preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade žalovanými nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

16. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd potvrdil ako vecne správny výrok súdu prvej inštancie o vyhovení žalobe. Z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu však dovolací súd po preskúmaní veci zistil, že dovolateľmi vymedzenou právnou otázkou („či na držbu nehnuteľnosti a jej oprávnenosť majú vplyv prírodné podmienky v danom mieste a čase“) sa odvolací súd (ale ani súd prvej inštancie) nezaoberal a nezaujal vo vzťahu k nej právny názor, a teda ani na nej nezaložil svoje rozhodnutie.

16.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že predmet sporu právne posúdil podľa ustanovenia § 126 ods. 1, § 132, § 134 ods. 1, 2, § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že „zo stanoviska katastrálneho úradu k priebehu hranice vyplynulo, že súčasná hranica medzi parcelou žalovanej č. 103/7 a parcelami žalobcu č. 96/3 a č. 107/6, bola zakreslená na

základe nového THM, ktoré prebehlo v roku 1981 - 1984. Následne sa vykonalo samotné zameranie za účasti vlastníkov a iných oprávnených osôb. V záverečnom protokole THM z 10.12.1982 bolo preto uvedené, že všetci zúčastnení zástupcovia poľnohospodárskych závodov a vlastníci s hranicami súhlasili a operát THM v kat. úz. C. sa dňa 28.09.1984 vyhlásil za platný a bol následne prevzatý do katastra nehnuteľností. Okresný úrad Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor, preto po prešetrení dospel k záveru, že hranice uvedených parciel boli zakreslené v súlade so schváleným THM. Taktiež súd prvej inštancie konštatoval, že vzhľadom na výpovede žalovaného 1/ a svedkov mal súd preukázané, že po založení poľnohospodárskeho družstva pozemky neboli oplotené, užívalo ich družstvo v celosti. Žalovní vyhotovili najskôr plot zo severnej strany, ktorý končil nad medzou, ktorá tvorila prirodzenú hranicu medzi intravilánom a extravilánom obce. Neskôr (pred 2 - 6 rokmi) žalovaný 1/ vyrúbal kroviny, ktorými bol vrch medze zarastený a následne túto časť pozemku oplotil a vybudoval studňu. Skutočnosť, že žalovní si boli vedomí toho, že hranica pozemkov je sporná, potvrdzuje aj geometrický plán z 10.03.2009, ktorý na žiadosť žalovaných vypracoval Q. Z.. Vzhľadom na právnu úpravu ustanovenia § 134 OZ, žalovní nemohli nadobudnúť vlastníctvo k spornej časti pozemku vydržaním do 31.12.1992 a ani neskôr. Žalovní vybudovali na pozemku, patriacom žalovanému, oplotenie v časti, vyznačenej červenou farbou v Zameraní oplotenia a na tejto zabratej časti pozemku vybudovali studňu. Tým neoprávnené zasiahli do vlastníckeho práva žalobcu, a preto súd v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 OZ uložil žalovaným povinnosť vydať žalobcovi zabratú časť pozemku. Nakoľko oplotenie, vyznačené v Zameraní oplotenia červenou farbou, je stavbou a stavbou je aj studňa, vybudovaná na pozemku žalobcu, súd v súlade s ustanovením § 135c ods. 1 OZ uložil žalovaným 1/ a 2/ odstrániť tieto stavby.“

16.2. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolanie žalovaných považuje za nedôvodné a vzhľadom na uvádzané dôvody odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdil. Reagujúc na odvolacie námietky žalovaných, odvolací súd v bode 10. svojho rozhodnutia uviedol, „že spochybňovanie vyjadrenia katastra k priebehu spoločnej hranice zo strany žalovaných vyznieva nelogicky, keď stále ide o tú istú spoločnú hranicu vymedzenú na základe technicko-hospodárskeho merania vnesenú do katastra, ale v súčasnosti medzi aktuálne označenými pozemkami KNC č. 103/7, KNC č. 96/3 a KNC č. 107/. Z obsahu správy správneho orgánu o priebehu hranice vyplýva, že v záverečnom protokole THM z 10.12.1982 zúčastnení zástupcovia poľnohospodárskych závodov a vlastníci s hranicami súhlasili a operát v kat. úz. C. z 28.09.1982 bol vyhlásený za platný a prevzatý do katastra nehnuteľností. Z údajov katastra vychádza aj zameranie oplotenia. Žalovní v tomto smere nepredložili súdu žiadny dôkaz, ktorým by takto stanovený priebeh hranice dôvodne spochybnili. Rovnako konštatoval, že nebola preukázaná skutočnosť, na základe ktorej dovolatelia alebo ich právni predchodcovia nadobudli presvedčenie, že im pozemok patrí.“

17. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Nimi zadefinovaná právna otázka by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP iba vtedy, ak by výsledok ich riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý došlo k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie o vyhovení žalobe o odstránenie stavieb a vydanie časti nehnuteľnosti. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

17.1. Podľa obsahu dovolania, dovolatelia nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu potvrdzujúcim vyhovenie žalobe o odstránenie stavieb a vydanie časti nehnuteľnosti, ktorý v rozhodnutí uviedol, že nebola preukázaná skutočnosť, na základe ktorej dovolatelia alebo ich právni predchodcovia nadobudli presvedčenie, že im pozemok patrí.

17.2. Dovolací súd uvádza, že závery oboch súdov nižšej inštancie o dôvodnosti žalobného nároku žalobcu o odstránenie stavieb a vydanie časti nehnuteľnosti boli založené na tom, že žalovní 1/ a 2/ nepochybne vybudovaním časti plota a postavením studne zasiahli do pozemku žalobcu - parcely č. 96/3 a č. 107/6 vyznačené v zameraní oplotenia červenou farbou, keď pritom vychádzali zo stanoviska katastrálneho odboru Okresného úradu Liptovský Mikuláš, čím mali preukázaný priebeh hranice medzi parcelami č. 103/7 a parcelami č. 96/3 a č. 107/6. Dovolací súd rovnako uviedol, že žalovní nepredložili súdu žiaden dôkaz, ktorým by takto stanovený priebeh hranice dôvodne spochybnili a taktiež odvolací súd poukázal na to, že nebola preukázaná skutočnosť, na základe ktorej dovolatelia alebo ich právni predchodcovia nadobudli presvedčenie, že im pozemok patrí. Tento záver tak bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a

ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Vzhľadom na žalobcom vymedzený predmet samotného konania, no najmä na predmet dokazovania, ktoré našli svoj odraz v odôvodnení rozsudkov nižších súdov, relevantným pre meritum sporu bolo preukázanie priebehu hranice medzi parcelami č. 103/7 a parcelami č. 96/3 a č. 107/6 a vzhľadom na tvrdenie žalovaných o vydržaní spornej časti pozemkov (z parcely č. 96/3 v rozsahu 244 m² a z parcely č. 107/6 v rozsahu 22 m²) aj preukázanie splnenia všetkých zákonných podmienok vydržania. Z uvedeného tak vyplýva, že predmetná otázka nepredstavuje jedinú a výhradnú otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie všeobecných súdov v tejto veci. Podľa dovolacieho súdu, otázku nastolenú dovolateľmi nemožno považovať za vymedzenú zákonom predpokladaným spôsobom. Táto otázka zjavne nespĺňa charakteristické znaky právnej otázky, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý reagujúc na odvoláciu námietku žalovaných vo svojom rozhodnutí uviedol, že nebolo preukázané, na základe čoho (existencia titulu) dovolateľa alebo ich právni predchodcovia nadobudli presvedčenie, že im sporný pozemok patrí, pričom okresný súd vo svojom rozhodnutí poukázal aj na vyjadrenie žalovaného 1/, ktorý vo svojej výpovedi dňa 27.09.2018 uviedol, že medza, podľa neho „patrí obci a nie žalobcovi“.

17.3. Na základe uvedeného teda možno konštatovať, že od vyriešenia tejto právnej otázky rozhodnutie odvolacieho súdu v spore nezáviselo a jej vyriešenie dovolacím súdom by neovplyvnilo rozhodnutie vo veci samej a právne postavenie žalovaných v spore (tzn. jej vyriešenie v kontexte vykonaného dokazovania nemôže priniesť zmenu záverov odvolacieho súdu a pre dovolateľov pozitívny výsledok v spore). Z tohto dôvodu nebol dovolateľmi v tejto časti vymedzený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP. Keďže sa odvolací súd právnou otázkou („či na držbu nehnuteľnosti a jej oprávnenosť majú vplyv prírodné podmienky v danom mieste a čase“) nezaoberal, nemôže sa jej riešením na podklade dovolania zaoberať ani dovolací súd, inak by postupoval v rozpore s právnou úpravou a účelom dovolania.

17.4. Pre úplnosť je potrebné dodať, že odvolací súd sa riadne vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami žalovaných a svoje rozhodnutie o nedôvodnosti uplatneného nároku odôvodnil čo do rozsahu viac než dostatočne. Z odôvodnenia odvolacieho súdu prehľadne vyplýva, akými úvahami sa riadil a k akým záverom dospel, avšak vyplýva z neho tiež to, že dovolateľmi definovanou právnou otázkou sa nezaoberal, a teda pre jeho rozhodnutie v merite veci nebola podstatná.

18. Jednou z obligatórnych náležitostí dovolania je, že v ňom musí byť uvedené, v čom dovolateľ vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania; táto náležitosť je odlišná od dovolacieho dôvodu. Účel tejto požiadavky spočíva pritom v tom, aby sa dovolateľ ešte pred podaním dovolania zoznámil s relevantnou judikatúrou dovolacieho súdu, a aby po zoznámení sa s ňou zväžil, či také dovolanie má šancu na úspech. To znamená, že dovolateľ je zo zákona povinný nielen uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (a vyložiť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia, porov. § 432 ods. 2 CSP), ale tiež konfrontovať túto nesprávnosť s doterajšou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu, lebo tomu patrí úloha zjednocovať rozhodovaciu činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa toho je dovolateľ povinný vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania; mal by teda uviesť, ktorý z predpokladov vymedzených v § 421 ods. 1 CSP je naplnený a prečo. Povedané inými slovami, dovolateľ je povinný jasne a zrozumiteľne vymedziť relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a uviesť, v čom sa odvolací súd odchýlil od tejto relevantnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo v čom je relevantná rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozporná, alebo v čom je potrebné relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu zmeniť, alebo či ide o právnu otázku dovolacím súdom doteraz nevyriešenú. Prípadne možno prípustnosť dovolania podľa okolností vymedziť i odkazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu.

19. Predpoklad prípustnosti dovolania žalovaných spočíval v tom, že mala byť posúdená doteraz neriešená právna otázka, čiže bola vymedzená iba vo vzťahu k neexistujúcej judikatúre dovolacieho súdu. Tento predpoklad však v žiadnom prípade neobstál (viď body 16., 17.), keď otázka nastolená žalovanými v dovolaní nemá v okolnostiach daného konania (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v dôsledku čoho prípustnosť ich dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva.

20. Dovolací súd má za to, že predmetná dovolacia otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Takto dovolateľmi nastolená otázka má v danom prípade povahu akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom

civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

21. Dovolací súd dospel po preskúmaní dovolania k záveru, že žalovanými formulovaná právna otázka nespĺňa atribút podstatnej otázky, na ktorej by rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a teda nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

22. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Text, ktorý dovolatelia zadefinovali a označili za právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je otázkou, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

23. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 2/ odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

24. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.